ການລ້ຽງໝູ

I. ການປຸກສ້າງຄອກ

1. ການເລືອກສະຖານທີ:

ສະຖານທີ ທີ່ເໝາະສົມສຳຫຼັບ ການ ປຸກສ້າງຄອກໝູ ຄວນເປັນບ່ອນໂນນສູງ ນ້ຳບໍ່ຖ້ວມ ,ຄວນປຸກຄອກ ໝູ ຫ່າງຈາກເຮືອນຢ່າງນ້ອຍ 15 — 20 ແມັດເພື່ອປ້ອງກັນກິ່ນເໝັນ.

2. ແບບຄອກໝູ:

ຄອກໝູທີ່ນິຍົມສ້າງມີ 4 ແບບຄື:

ກ. ແບບເທີບໝາແຫງນທຳມະດາ

ຂ. ແບບເທີບໝາແຫງນກ່າຍ

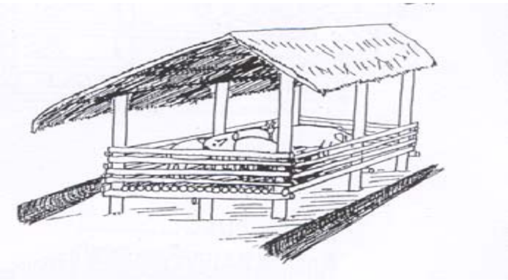

ຄ. ແບບໝ້າຈົ່ວທຳມະດາ

ງ. ແບບໝ້າຈົ່ວ 2 ຊັ້ນ

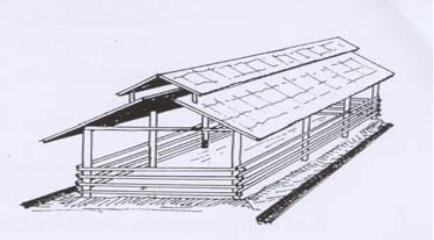

ເນື້ອທີ່ບັນຈຸໝູແຕ່ລະລຸ້ນ

ໝູລ້ຽງລູກ	ໝູພໍ່ແມ່ພັນ	ໝູລຸ້ນ	ໝູນ້ອຍ
4 ຕາແມັດ ຕໍ່ໂຕ	2 ຕາແມັດ ຕໍ່ໂຕ	1 ຕາແມັດ ຕໍ່ໂຕ	0,5 ຕາແມັດ ຕໍ່ໂຕ

II. ການຄັດເລືອກແນວພັນ :

ປັດໃຈສຳຄັນໃນການເລືອກແນວພັນມີດັ່ງນີ້:

- ບໍ່ເອົາໝູທີ່ມາຈາກສາຍເລືອດໃກ້ຄຽງກັນ.
- ເລືອກໂຕທີ່ໄດ້ມາຈາກແມ່ທີ່ລ້ຽງລູກດີໃຫ່ຍໄວໃຫ້ລູກຫຼາຍ ແລະໂຕທີ່ຈະເລີນເຕີບໂຕໄວກ່ວາໝູ່ໃນ ຝູງ.
- ເອົາໂຕທີ່ມີເຕົ້ານົມ 12 ເຕົ້າ, ມີ ໄລຍະຫ່າງສະໝ່ຳສະເໝີ.
- ເລືອກເອົາໂຕທີ່ມີຮູບຮ່າງສົມບູນດີ ຖ້າເປັນໂຕຜູ້ ຄວນເລືອກເອົາໂຕທີ່ໃຫ່ຍ, ແຄ່ງຂາແຂງແຮງ ແກ່ນອັນທະໃຫ່ຍ ສະ ໝ່ຳສະເໝີ.

ລັກສະນະປະຈຳພັນ:

ໝູພັນ ທີ່ນິຍົມກັນລ້ຽງໃນບ້ານ ເຮົາມີ 3 ສາຍພັນຄື:

1. ພັນລາກສະວາຍ (LW):

ໝູພັນລາກສະວາຍ →

ເປັນໝູພັນທີ່ມີສີຂາວລ້ວນ ຫົວໃຫ່ຍ ແຄ່ງຂາໃຫ່ຍແລະແຂງແຮງ ໃບຫູຕັ້ງຊື່ ລ້ຽງລູກດີ ໃຫ້ລູກຫຼາຍສະເລັ່ຽ 12 — 14 ໂຕ ຕໍ່ ຊອກ.

2. ພັນແລນເດຣດ(LR) :

ເປັນໝູພັນທີ່ມີຂົນ ແລະ ໜັງສີ ຂາວລ້ວນ ລຳຕົວຍາວ ໃບຫູຕູບ ໃຫ້ລູກຫຼາຍສະເລັ່ຍ 12—14ໂຕ ຕໍ່ ຊອກ.

ໝູ ພັນແລນເດຣດ →

3. ພັນດູຣອກ (DR):

ເປັນພັນມີສີແດງເຂັ້ມ ມີຮູບຮ່າງ ໃຫ່ຍແຂງແຮງຫົວໃຫ່ຍປາຍຫູພັບນ້ອຍໜຶ່ງ ໃຫ້ລູກບໍ່ດົກ ແຕ່ໃຫ້ຊີ້ນຫລາຍໃຫ່ຍໄວທົນທານຕໍ່ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ເໝາະກັບການເຮັດລູກປະສົມ 3 ສາຍເລືອດ.

ໝູ ພັນດູຣອກ →

III. ການປະສົມພັນ:

ກວດກາໝູແມ່ຂຶ້ນເພດ ກວດດ້ວຍຕາຄືເບິ່ງອະໄວຍະວະເພດໝູມັນຈະໃຄ່ມີສີແດງ, ໃຊ້ພໍ່ພັນກວດກາປະກົດການຂອງໝູແມ່ພັນໃຊ້ມືຂີ່ມຫຼັງ ແມ່ພັນ.

ປະກົດການຂຶ້ນເພດຂອງໝູແມ່ພັນ: ອະໄວຍະວະເພດບວມແດງ ກະວົນກະວາຍບໍ່ກິນອາ ຫາຂຶ້ນໂຄມໂຕອື່ນແລະ ມີນ້ຳເມືອກໄຫຼອອກມາ.

<u>ໄລຍະໝູຂຶ້ນເພດ:</u> ມີ 3 ໄລຍະຄື:

- **<u>ໄລຍະຕົ້ນ</u>:** ໝູແມ່ພຽງສະແດງອາການ ກະວົນກະວາຍ ບໍ່ກິນອາຫານແລະອະໄວຍະວະເພດບວມແດງ.
- **<u>ໄລຍະກາງ</u>:** ໄລຍະນີ້ ອະໄວຍະວະເພດແຫ່ວລົງເລັກນ້ອຍ ເປັນສີຊົມພູ ແລະ ໝູແມ່ຈະຢືນຊື່ງແມ່ນເໝາະໃນການປະສົມພັນ ແລະ ໃຫ້ປະສົມພັນທັນທີ, ໃຊ້ເວລາ 48 ຊົ່ວໂມງ, ເພື່ອຮັບປະກັນ ຄວນປະສົມພັນ 2 ຄັ້ງຫ່າງກັນປະມານ 12 ຊົ່ວໂມງເຊົ້າແລະແລງ.
- **<u>ໄລຍະທ້າຍ:</u>**

ອະໄວຍະວະໝູແມ່ ແຫ່ວລົງ ແຕ່ຍັງຂຶ້ນໂຄມ ໂຕອື່ນ ແຕ່ໂຕອື່ນຂຶ້ນໂຄມບໍ່ໄດ້ ຖ້າເຮົາເອົາມືກະ ຕຸ້ມຈຸດ ຕ່າງໆ ໝູແມ່ຈະແລ່ນໜີໄລຍະນີ້ປະສົມພັນອາດບໍ່ໄດ້ດີ.

VI. <u>ອາຫານ ແລະ ການໃຫ້ອາຫານ</u>

ຄວນໃຫ້ອາຫານພື້ນບ້ານເຊັ່ນ: (ຮຳ, ເຂົ້າປຽນ, ສາລີ, ມັນຕົ້ນ, ຂີ້ເຫຼົ້າ, ສິ່ງເສດເຫຼືອ, ພືດຜັກຕ່າງໆ), ອາຫານສຳເລັດຮູບຈາກໂຮງງານ (ແຕ່ລາຄາແພງ).

ການໃຫ້ອາຫານໝູແຕ່ລະລຸ້ນແຕກຕ່າງກັນຄື: ໝູນ້ອຍຢ່ານົມ ໃຫ້ມື້ໜຶ່ງ 200 ກຣາມ ແບ່ງເປັນ 4 ຄາບ/ມື້ ສ່ວນໝູລຸ້ນໃຫ້ 2—2,5 ກິໂລ/ໂຕ/ມື້, ພໍ່ແມ່ພັນໃຫ້ 3—3,5 ກິໂລ/ມື້ໂດຍ ແບ່ງອອກເປັນ 2 ຄາບ.

V. <u>ບາງພະຍາດທີ່ມັກເກີດກັບໝູ</u>

1. **<u>ພະຍາດອະຫິວາໝູ:</u>**

ພະຍາດນີ້ເປັນພະຍາດທີ່ຮ້າຍແຮງ ສຳລັບໝູ ແລະ ລະບາດໄດ້ຢ່າງໄວວາ, ຖ້າໝູຕິດເຊື້ອ ພະ ຍາດນີ້ແລ້ວ ຈະ ຕາຍເຖິງ 80—100%. ສາຍເຫດ: ເກີດຈາກ ເຊື້ອໄວຣັດ, ຄອກເປື້ອນ , ໝູທີ່ຕິດພະຍາດນີ້ ຈະບໍ່ ກິນອາຫານ ເຫງົາ,ໄຂ້ຂຶ້ນສູງ ນອນຈຸ້ມກັນ,ຫາຍໃຈຝືດ, ທຳ ອິດໝູຈະຂີ້ແກ່ນ ແລະ ຕໍ່ມາຂີ້ຈອກ ຢູ່ຕາມໃບຫູ, ແອບແອຂາ , ພື້ນທ້ອງມີຕຸ່ມຊ້ຳ ແລະ ສອງຂາຫຼັງລ່ອຍ .

- **<u>ການປ້ອງກັນ:</u>**

ສາມາດປ້ອງກັນໄດ້ໂດຍ ການ ສັກຢາວັກຊີນ ອະຫິ ວາໝູ 2 ເທື່ອຕໍ່ປີ ແລະ ສາມາດສັກໝູທີ່ມີອາຍຸ 1 ເດືອນ ຂຶ້ນໄປ
ຖ້າໂຕໃດທີ່
ສົງໄສເປັນພະຍາດນີ້ຄວນແຍກ ອອກ ຈາກຝູງໂດຍດ່ວນ. ແລະທຳການ ຂ້າເຊື້ອຄອກດ້ວຍປູນຂາວ ຫລື ຢາ ຂ້າ ເຊື້ອອື່ນ.

- **<u>ການປິ່ນປົວ</u>:**

ພະຍາດນີ້ ບໍ່ສາມາດຈະປິ່ນປົວໄດ້ ມີແຕ່ສັກ ຢາປ້ອງ ກັນເທົ່ານັ້ນ.

2. **<u>ພະຍາດຂີ້ແເຈັບທ້ອງຂອງໝູນ້ອຍ:</u>**

ຖ້າໝູນ້ອຍເປັນພະຍາດນີ້ແລ້ວໂຕທີ່ລອດຕາຍລ້ຽງນານໃຫ່ຍແລະມັກຈະ ເກີດກັບໝູນ້ອຍດູດນົມ ແລະ ໝູນ້ອຍຢ່ານົມ.

- **<u>ສາຍເຫດ</u>:**

ເກີດຈາກເຊື້ອອີໂກລາຍ,ຈາກຄອກໝູທີ່ ເປື້ອນ, ດູດເຕົ້ານົມແມ່ທີ່ບໍ່ສະອາດ, ຄອກບໍ່ໄດ້ຂ້າເຊື້ອ ແລະ ອາກາດມີການປ່ຽນແປງຢ່າງກະທັນຫັນ.

- **<u>ອາການ:</u>**

ໝູນ້ອຍຈະເຈັບທ້ອງຢ່າງຮຸນແຮງ, ຂີ້ເປັນນ້ຳສີ ຂາວປົນຂຽວ ມີກິ່ນເໝັນຄາວ, ໝູນ້ອຍອອ່ນເພັຍ ອຸ່ນຫະ ພຸມຫລຸດຕົນໂຕເຢັນ 2 ຂາຫຼັງລ່ອຍແລະຕາຍໃນ ທີ່ສຸດ.

- **<u>ການປ້ອງກັນ:</u>**

ໃຫ້ໝູນ້ອຍ ທີ່ເກີດໃໝ່ ກິນນ້ຳນົມ ເຫຼືອງ ຈາກແມ່ໃຫ້ຫຼາຍ, ຮັກສາຄອກບໍ່ໃຫ້ປຽກຊຸ່ມໃຫ້ຄວາມອົບອຸ່ນ ຢ່າງພຽງພໍ.

- **<u>ການປິ່ນປົວ:</u>**

ສັກຢາຕ້ານເຊື້ອ ເຈນຕາໄມຊິນທີ, ສະ ເຕັບ ໂຕໄມຊິນ,ເປນີຊີລິນ, ເອໂລຟຣອກ ຕິດຕໍ່ກັນ 3 ວັນ ນອກຈາກນີ້ຄວນໃຫ້ວິຕາມິນຕື່ມເພື່ອຊ່ວຍ ໃຫ້ໝູ ນ້ອຍ ແຂງແຮງ.

Supported by
Laos Extension for Agriculture Project
P.O. Box 9159
Vientiane, Lao P.D.R.

ກອງສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ
ສູນສົ່ງເສີມການລ້ຽງສັດ ແລະ ປາ

ເຕັກນິກ
ການລ້ຽງໝູ

ໜ່ວຍງານຝຶກອົບຮົມ ເຕັກນິກດ້ານການລ້ຽງສັດ ແລະ ປາ
ໂທລະສັບ: (021) 621018
ແຟກ: (021) 621018
EMail : lec@laotel.com
ສະໜັບສະໜູນໂດຍ : ໂຄງການ ສົ່ງເສີມ ກະສິກຳ (LEAP)